

USAID | **SRBIJA**
OD AMERIČKOG NARODA

PARTNERI
za demokratske promene
SRBIJA

Regulatorni aspekti zakonitog i nezakonitog poslovanja

Oktober 2017.

Pravila (Regulacija)

„Tvrdo“ i „meko“ pravo

„**Tvrdo**“ pravo - zakoni i drugi propisi obaveznog karaktera

„**Meko**“ pravo -nema obavezujući karakter a ima veliki značaj.

Priimeri: preporuke, mišljenja, smernice, kodeksi, pravila dobre prakse, protokoli, sporazumi, memorandumi, vodiči, politike, tumačenja, objašnjenja, modeli akata, načela (principi) i drugi opšti pravni akti različitog naziva

Značaj procesa regulacije za kvalitet zakona i njihovo izvršavanje

- Regulatorni postupak u RS
- Pametna regulativa – Značaj kvaliteta zakona za njegovo izvršavanje
- Merenje kvaliteta regulatornog okruženja

Zakon o inspekcijskom nadzoru – dobar putokaz za pripremu propisa

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Početna O nama **Aktuelno** Aktivnosti Inicijative i analize TS Publikacije Istraživanja o korupciji

Početak > Aktuelno > Pod lupom > Zakon o inspekcijskom nadzoru – dobar putokaz za pripremu propisa

Zakon o inspekcijskom nadzoru – dobar putokaz za pripremu propisa

Datum kreiranja: nedelja, 15 mart 2015

U skupštinskoj proceduri se od 3. marta 2015. nalazi predlog dugo očekivanog i pripremanog Zakona o inspekcijskom nadzoru, (<http://goo.gl/l4ScKr>), čije usvajanje bi, između ostalog, trebalo da pomogne i u suzbijanju nekih oblika korupcije. Naime, donošenje posebnog zakona o inspekcijskom nadzoru je bilo predviđeno još pre deset godina, kada je usvojen Zakon o državnoj upravi, a pripreme akta koji se sada nalazi u Skupštini počele su još u julu 2013.

Kako se kaže u obrazloženju, ciljevi koji se ovim sistemskim zakonom postižu su:

- § veći nivo usklađenosti poslovanja i postupanja nadziranih subjekata sa zakonom i drugim propisom;
- § delotvornije upravljanje javnim rizicima i bolja zaštita zakonom i drugim propisom zaštićenih dobara, prava i interesa;
- § eliminacija ili bitno umanjene arbitrnosti, neujednačenosti, samovolje, koruptivnosti i drugih mogućih zloupotreba u pokretanju i sprovođenju inspekcijskog nadzora, neopravdane učestalosti i trajanja inspekcijskog nadzora kod jednih i izostanka ovog nadzora kod drugih privrednih subjekata;
- § podrška održivom poslovanju i razvoju privrednih subjekata u skladu sa propisima i širenje kruga privrednih subjekata čije je

Stavovi privrede

- Asocijacije na poslovno okruženje u Republici Srbiji;
- Asocijacije na inspekciju;
- Razlozi za poštovanje/nepoštovanje propisa;
- Mehanizmi za bolje pridržavanje propisa.

Najčešće asocijacije na poslovno okruženje

- Regulatorno-administrativne prepreke u poslovanju
- Odsustvo jasnih procedura i zastareli propisi
- Visoki fiskalni i parafiskalni nameti
- Siva ekonomija
- Nepredvidivost poslovanja
- Odsustvo dijaloga privatnog i javnog sektora
- Neupućenost u propise i razlike u nivou poštovanja propisa
- Voluntarizam

Najčešće asocijacije na inspekciju

- Profesionalan odnos vs. Arbitrnost
- Neopravdano vršenje nadzora kod jednih i izostanak nadzora kod drugih privrednih subjekata
- Saradnja
- Mito/korupcija

Razlozi za poštovanje/nepoštovanje propisa

- Visoki poreski i neporeski nameti
- Više koristi nego štete (mali rizik od kazne, a dobit je veća, jer se ne plaćaju porezi i neporeski prihodi).
- (Ne)usklađenost sa regulativom kao faktor opstanka
- Briga o imidžu i ugledu kompanije - poslovni i reputacioni rizici
- Nedostatak odgovornosti i kulture poštovanja zakona

Mehanizmi za poštovanje propisa

- Smanjenje poreskih nameta
- Poreski podsticaji
- Jasniji propisi i administrativne procedure
- Analiza efekata prilikom izrade propisa
- Digitalizacija javne uprave
- Uspostavljanje „crne liste“ privrednika (lista onih privrednika koji ne poštuju propise)
- Veće kazne
- Bolje izvršenje kazni

Tipovi ponašanja u odnosu na primenu zakona i odgovor regulatora i nadzornog organa

Tipovi ponašanja

Odlučni da posluju suprotno zakonu

Oportunisti - koriste priliku da zaobiđu zakon

Hoće, ali ne uspevaju uvek da posluju prema propisima

Zakonito poslovanje - znaju, hoće i mogu

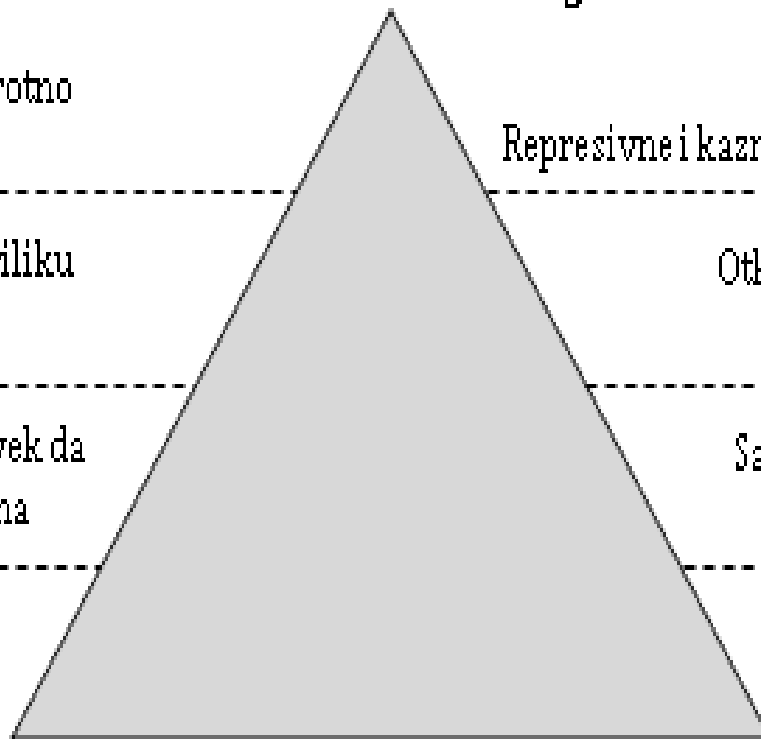
Regulatorna strategija / odgovor nadzornog organa

Represivne i kaznene mere: "čvrstaruka" zakona

Otkrivanje, korekcija i odvraćanje, alternativni instrumenti

Savetodavna podrška, podsticaji, alternativni instrumenti

Pogodnosti, smanjen administrativni teret

Preporuke

1. Poboljšanje kvaliteta propisa
2. Uvesti, razvijati i koristiti alternativne načine (instrumente) za izvršavanje zakona
3. Unaprediti procenu rizika i planiranje inspekcijskog nadzora
4. Pravilno tumačiti pravne norme i pravilno vršiti ovlašćenja slobodne (diskrecione) ocene
5. Ujednačavati inspekcijsku praksu
6. Ojačati mehanizme za kontrolu i nadzor nad radom inspekcijskih organa
7. Unaprediti tradicionalne načine za izvršavanje zakona
8. Osnažiti mehanizme prevencije korupcije, jačanja integriteta, etike i odgovornosti u inspekcijama

Hvala na pažnji!